Ferguson và Nhân Quyền Quốc Tế

Việc Michael Brown bị bắn chết ở thành phố Ferguson, tiểu bang Missouri, và những hậu quả của vụ việc này đã cuốn hút sự chú ý của cộng đồng quốc tế là một điều dễ hiểu. Trong khi rất nhiều người Mỹ tự hỏi liệu cách thức đáp trả của lực lượng thực thi pháp luật ở Ferguson là điều có thể biện minh được hay không, thì cũng rất nhiều người trên thế giới vốn coi Hoa Kỳ là nhà tiên phong về tự do và nền pháp trị cũng đặt câu hỏi tương tự. Tổng Thư Ký Liên Hợp Quốc Ban Ki-moon đã nói lên được ý nghĩ của nhiều người bạn của Hoa Kỳ khi ông kêu gọi nhà chức trách ở Missouri hãy "bảo đảm rằng các quyền tụ họp hòa bình và tự do biểu đạt được bảo vệ" vả "tuân thủ các chuẩn mực của Hoa Kỳ và quốc tế."

Những người khác với những thành tích về nhân quyền ít tốt đẹp hơn thì lại phản ứng một cách cơ hội chủ nghĩa hơn. Hãng Thông Tấn Tân Hoa Xã của Trung Quốc cho rằng "Điều mà Hoa Kỳ cần phải làm là tập trung vào việc giải quyết các vấn đề riêng của chính mình thay vì chỉ trích người khác." Bộ trưởng Ngoại Giao Nga tuyên bố rằng Hoa Kỳ nên "chú ý nhiều hơn tới việc khôi phục trật tự trong nước của họ trước khi áp đặt kinh nghiệm đáng ngờ của họ lên các dân tộc khác." Ai Cập kêu gọi Hoa Kỳ tôn trọng quyền tự do hội họp. Tài khoản Twitter được các chuyên gia cho là do văn phòng của giáo chủ cầm quyền tại Iran, Ayatollah Ali Khamenei, điều hành đã đăng bình luận "Ngọn cờ #Nhân Quyền đã được mang bởi các kẻ thù của nhân quyền với Mỹ là kẻ lãnh đạo của chúng!"

Hoa Kỳ tin rằng mọi chính phủ trên thế giới đều có nhiệm vụ thúc đẩy trên phạm vị quốc tế các giá trị đã được trân trọng ghi nhận trong bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và sống theo các giá trị đó ở trong nước mình. Bởi vậy, chúng tôi phê phán những chính phủ nào đàn áp quyền tự do biểu đạt và tụ họp hòa bình. Và chúng tôi tin rằng các quốc gia khác cũng trông đợi chúng tôi sẽ tôn trọng các chuẩn mực mà chúng tôi kêu gọi tuân thủ. Việc chúng tôi cổ xúy nhân quyền ở nước ngoài không dựa trên một ý thức về sự ưu việt đạo đức. Người Mỹ không có ý muốn cho rằng đất nước của chúng tôi là toàn hảo. Nói đúng hơn, lịch sử của chúng tôi là lịch sử của sự phấn đấu - phấn đấu để đạt đến sự bình đẳng về cơ hội, công lý, và tôn trọng mọi người thuộc các chủng tộc, tín điều, và địa vị xã hội khác nhau, và do vậy, theo như Hiến Pháp của chúng tôi đã nói, để đạt được một liên minh toàn hảo hơn.

Nhưng thước đo thực sự của một xã hội dân chủ và tôn trọng các quyền là ở chỗ xã hội đó có phản ứng hay không, và phản ứng như thế nào khi các giá trị cơ bản bị thử thách. Người dân Mỹ đang tiếp tục tranh luận về những điều đúng và sai của những gì đã xảy ra ở Ferguson – một cuộc tranh luận mà tự bản thân nó phản ánh sức mạnh của nền dân chủ của chúng tôi. Khi làm như vậy thì chúng tôi đã đáp ứng được thách thức này và sẽ tiến lên phía trước bằng cách giữ vững các giá trị mà chúng tôi đang bênh vực ở nước ngoài.

Chúng tôi đang giúp giải quyết các mối bất bình trong nước Mỹ, một phần bằng cách tôn trọng quyền hội họp hòa bình, bao gồm cả việc tụ họp nhằm mục đích phản đối. Theo luật pháp Hoa Kỳ, nhà chức trách có thể đưa ra các hạn chế về thời gian, địa điểm, và cách thức phản đối – ví dụ, họ có thể kềm chế một cuộc phản đối giữa lòng đường gây cản trở đáng kể cho giao thông, một cuộc tụ họp ầm ĩ giữa đêm khuya trong các khu dân cư.

Nhưng nói chung thì người dân Hoa Kỳ không cần phải xin phép trước để kêu gọi những người qua đường, phân phát truyền đơn, mang biểu ngữ, và bày tỏ quan điểm của mình tại nơi công cộng. Đôi khi họ cần phải xin phép khi tổ chức các cuộc biểu tình lớn tại những địa điểm công cộng được sử dung chung cho nhiều người, nhưng nhà chức trách không thể từ chối giấy phép chỉ vì họ bất đồng ý kiến với những người biểu tình.

Tại Ferguson đã có những căng thẳng nghiêm trọng giữa cảnh sát và những người biểu tình. Nhiều người dân Hoa Kỳ đã cảm thấy rằng một lực lượng cảnh sát được trang bị quá nhiều vũ khí quân sự đã sử dụng quá nhiều vũ lực để giải tán đám đông; trong một số trường hợp, người biểu tình cũng đã sử dụng bạo lực. Nhưng nhà chức trách tiểu bang và địa phương đã bổ nhiệm một người chỉ huy mới cho lực lượng thực thi luật pháp và thay đổi chiến thuật của mình. Các cuộc biểu tình phản đối vẫn tiếp tục mà không hề có bạo lực, và không có những hạn chế quá đáng. Trên khắp Hoa Kỳ, từ các đường phố của Ferguson tới các cổng của Nhà Trắng, g người dân Mỹ vẫn tiếp tục tập hợp và tranh luận xem điều gì cần diễn ra tiếp theo.

Chúng tôi cũng tôn trọng các quyền tự do biểu đạt, bao gồm các quyền giành cho các thành viên của giới báo chí. Mặc dù các đoạn băng thu hình các sự kiện tại Ferguson đôi khi gây lo ngại, nhưng chúng không bị cấm. Khi có một nhóm nhỏ các nhà báo bị tạm giam hoặc bị bắt trong lúc các cuộc biểu tình phản đối đang diễn ra, các hành động này lập tức được thông báo cho công chúng biết và bị lên án rộng rãi. Tổng Thống Obama nói rằng "Các quyền hiến định của chúng ta như quyền tự do phát biểu, tự do hội họp và tự do đưa tin của giới báo chí cần phải được bảo vệ một cách cẩn mật, nhất là trong những lúc như thế này."

Sau rốt, Hoa Kỳ cam kết bảo vệ công lý, không phân biệt đối xử, và sự bảo vệ bình đẳng trước pháp luật. Bộ trưởng Tư pháp Eric Holder đã tới thăm Ferguson, và Bộ Tư pháp Hoa Kỳ đã mở cuộc điều tra hình sự cấp liên bang về các quyền dân sự đối với cái chết của Michael Brown. Như ông Bộ tưởng Tư pháp đã nói rõ, cuộc điều tra của chính quyền liên bang về vụ nổ súng này sẽ công bằng, kỹ lưỡng, và độc lập với cuộc điều tra của nhà chức trách địa phương. Nếu Bộ Tư pháp nhận thấy có dấu hiệu sai phạm của cảnh sát thì Bộ này sẽ bắt buộc nhà chức trách liên quan phải chịu trách nhiệm.

Bộ Tư pháp cũng đã mở một cuộc điều tra đối với những cáo buộc về các hoạt động cảnh sát bất hợp pháp của Sở Cảnh Sát Ferguson, dể tìm hiểu xem bộ phận này có những vi phạm mang tính hệ thống đối với Hiến pháp hoặc luật lệ liên bang hay không. Ngoài ra, Bộ Tư pháp cũng sẽ làm việc với các nhà chức trách địa phương để đánh giá xem liệu có thể và làm cách nào thực hiện tốt hơn các vấn đề như đào tạo, sử dụng vũ lực, xử lý các cuộc biểu tình lớn, chặn xe, khám xét, bắt giữ, và các hoạt động cảnh sát công bằng vô tư.

Điều nổi bật là, các quyền biểu đạt và hội họp hòa bình hiện đang được bảo vệ trong một bầu không khí lãnh đạo mang tính khuyến khích việc phân tích bình tĩnh và khách quan, và một cuộc tranh luận quốc gia cởi mở. Tổng Thống Obama và các nhà lãnh đạo chính trị khác đã không bênh vực hoặc chống lại nhà chức trách thực thi luật pháp theo phản xạ. Trọng tâm của họ được đặt vào việc bảo đảm cho các cuộc điều tra công minh trong khi bảo vệ các quyền cá nhân về hội họp hòa bình để phản đối.

Trong khi câu chuyện ở Ferguson vẫn đang tiếp diễn, người dân Hoa Kỳ sẽ đòi hỏi ở chúng tôi những gì mà chúng tôi đòi hỏi ở người khác. Và chúng tôi sẽ tiếp tục kêu gọi các nước, không phải với một thái độ trịch thượng hoặc biện giải, phải có sự tôn trọng rộng rãi nhất có thể được đối với nhân quyền trên toàn thế giới, Chúng tôi sẽ chỉ ra rằng các nhà báo Trung Quốc, những người vẫn đang tự do truyền các hình ảnh biểu tình hòa bình ở Mỹ về cho khán giả của họ ở quê nhà, cũng phải được tự do đưa tin như vậy ở Tây Tạng và Tân Cương. Chúng tôi sẽ kêu gọi chính phủ Nga cho phép các công dân của họ phản đối sự đàn áp của cảnh sát, thay vì kết án các nạn nhân của lực lượng này nhiều năm tù giam. Chúng tôi sẽ tiếp tục yêu cầu Ai Cập buộc lực lượng an ninh đã bắn vào người biểu tình không có vũ khí phải chịu trách nhiệm về hành động của họ, và không được kết tội tử hình các đối thủ chính trị của họ trong các vụ xử án tập thể. Đối với các nhà lãnh đạo Iran đã phê phán Hoa Kỳ trên Twitter– chúng tôi sẽ chỉ đơn thuần kêu gọi họ cho phép người dân thường ở Iran cũng được dùng Twitter mà không sợ bị truy tố.

Chúng tôi ước gì các sự kiện bi thảm ở Ferguson đã không xảy ra. Nhưng nếu các chính phủ khác cũng phản ứng lại với các sự kiện tương tự với cùng một quyết tâm bảo vệ các quyền và tự do của công dân họ như vậy, thì thế giới này sẽ trở nên một thế giới tốt đẹp hơn.

Về tác giả: Tom Malinowski là Trợ Lý Ngoại Trưởng tại Cục Dân Chủ, Nhân Quyền, và Lao Động của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ. Hãy theo dõi ông trên Twitter tại @Malinowski.
Hãy tìm hiểu thêm sự can dự của chính phủ Mỹ về nhân quyền quốc tế tại www.HumanRights.gov, hoặc theo dõi Cục Dân Chủ, Nhân Quyền và Lao Động trên Facebook.